

Daltononderwijs en de taak à la Parkhurst

Daltonplan Educational Research & Development

Luuck J.M. Sanders

---

1. De taak in het daltononderwijs in historisch perspectief

1.1 Inleiding

‘Ik moest dus zeven klassen bezigheid verschaffen om aan een klas les te geven. De beste oplossing van dit probleem leek me elke leerling zelfstandig aan iets te laten werken tot ik zijn werk zou kunnen nakijken. Om dit te doen slagen moest ik oudere kinderen de kleine laten helpen’. Aan het woord is Helen Parkhurst (1886-1973) in haar enige boek over daltonplan (1922). Zij gaf in 1904 les op een plattelandsschool waar veertig kinderen over acht klassen waren verdeeld.

In haar boek *Education on the Dalton Plan*, (1922) beschrijft zij haar eerste ervaring in het onderwijs. Parkhurst heeft op haar Amerikaanse school in het plaatsje Waterville in de staat Wisconsin, vooral met een praktisch probleem te maken: hoe bereik ik veertig kinderen van acht klassen? Een praktische vraag naar efficiëntie dus. Ze zoekt antwoord in een reorganisatie van haar onderwijs. Haar ideeën daarover worden aanvankelijk niet ingegeven door een uitgewerkte antropologie of pedagogische verantwoording zoals we zien bij reformpedagogen als Peter Petersen (Jenaplanonderwijs), Rudolf Steiner (Vrije school) of Maria Montessori (Montessorionderwijs). Er bestaat voor haar een noodzaak om een vorm van individualiserend onderwijs te realiseren; ze kan niet anders. De inzichten, praktijkvoorstellen en theorievorming bij Parkhurst ontstaan vanuit het dagelijks handelen. Het daltonplan is vooral een manier, een werkwijze om praktische oplossingen voor praktische problemen te vinden. In de jaren daarna experimenteert Parkhurst op verschillende scholen in de Verenigde Staten, zowel in primary schools als in secondary schools. De principes van het daltonplan formuleert ze in 1922. Ze beschrijft hier haar grondbeginselen, die op verschillende manieren kunnen worden uitgewerkt. Een blauwdruk voor het onderwijs geeft ze niet: het Daltonplan moet volgens Parkhurst vooral niet een methode of een systeem worden. Ze biedt een beginselverklaring die bestaat uit een aantal principes. Het werken met taken vormt daarbij de meest kenmerkende didactische uitwerking. Parkhurst onderscheidt de principes van vrijheid en samenwerking. Met het eerste gaat het haar om de vrijheid voor leerlingen van inrichting en uitvoering van het werk. “Interaction of grouplife” is de invulling van haar begrip van samenwerken. Echt samenleven is meer dan contact: het is interactie en samenwerken. Haar principes staan niet op zichzelf, maar zijn herkenbaar als klassieke antropologische inzichten als autonomie

(zelfverantwoordelijkheid), interdependentie (wederzijdse afhankelijkheid, socialiteit) en rationaliteit (doelmatigheid).(Van der Ploeg, 2007) Daarmee zijn ze *niet onderscheidend* voor het Daltonplan, *wel kenmerkend*. Dat geldt ook voor de pedagogische doelstelling en de didactische principes die we uit het Daltonplan destilleren: geen exclusieve daltonpedagogiek of daltondidactiek. De didactische principes zijn herkenbaar als vertrouwde inzichten die al bij de reformpedagogen gemeengoed waren: individualiseren, activeren, interactiveren, differentiëren en contextualiseren. Kenmerkend en onderscheidend voor daltonplan is de *uitwerking* van de didactische principes: het werken met taken, de school als werkplaats, de school als werkgemeenschap en de zelfbeschikking over tijd. (Van der Ploeg, 2007) De taak ziet ze uiteindelijk als het belangrijkste instrument om haar visie vorm te geven. Om met haar te spreken: ‘The Dalton Laboratory Plan hinges upon the assignments’. Hiermee hebben we een belangrijke reden om de betekenis van de taak voor het daltononderwijs te onderzoeken.

We willen nagaan welke plaats de taak inneemt in de daltonpedagogiek en welke pedagogische en didactische principes de aandacht voor de taak rechtvaardigt. We brengen in kaart hoe de ideale taak a la Parkhurst er uit ziet en waarom: wat zijn de kenmerken van de goede taak en welke onderbouwing is hiervoor te geven?

1.2 De betekenis van de oorspronkelijke taak

Volgens Parkhurst gaat het in de oude school om het bijbrengen van kennis (culture) en niet zozeer om de persoonlijke ontwikkeling die de mens nodig heeft voor het functioneren als lid van de samenleving. Het is de school, de leerkracht die alles bepalend is voor de leerling. Het ontwikkelen van intellectuele beschaving wijst zij niet af maar ze mist in deze aanpak de ‘echte’ ervaring. Als een leerling een klus klaart, is dat een ‘real experience’: levensecht en niet alleen schools. Belangrijk daarbij is dat leerlingen in flexibele groepen werken. Leerlingen uit verschillende klassen en van verschillende leeftijden zitten bij elkaar en werken samen. In die zin is dit voor Parkhurst ook “echte ervaring”. Ook in de samenleving moeten mensen van verschillende achtergronden samenwerken. Parkhurst spreekt van ‘interaction of grouplife’. De school is behalve werkplaats ook een werkgemeenschap. (EDP)

In de taak (the assignments) ziet Parkhurst de mogelijkheid om cultuur en ervaring te verenigen. Aan de basis van haar onderwijsvernieuwing staat het werken met de taken. De leerstof van de verschillende vakken van een jaar wordt opgedeeld in porties van maand- en weektaken. Bij het maken van deze taken krijgen kinderen veel vrijheid en verantwoordelijkheid. Zij mogen zelf bepalen hoelang zij aan een bepaalde taak werken. Ook bepaalt de leerling in welke volgorde hij de taak maakt en of hij het alleen doet of hulp inschakelt. De taak vervult de rol van assistent-leerkracht. Parkhurst handhaaft instructiemomenten. Ze onderscheidt klassikale instructie, groepsinstructie en individuele instructie. De leerlingen werken aan hun taken in vaklokalen (laboratories). Alle benodigde leermiddelen uit de lokalen worden hier uit oogpunt van doelmatigheid bijeengebracht. Hier vindt de leerling alle hulpmiddelen die hij nodig heeft om aan zijn taak te werken, ook een gespecialiseerde vakleerkracht. Leerlingen uit verschillende leerjaren bepalen zelf hoelang, waar, op welke wijze en met wie zij willen werken aan de taak. In het daltononderwijs van Parkhurst krijgt dit vorm in laboratory-time’(daltonuren), met vaklokalen, een

bibliotheek en werknissen in de school. Daarmee ontstaan heterogene klassen, die in wisselende samenstelling werken. Het uniforme leerstof-jaarklassensysteem wordt daarmee doorbroken.

1.3 ‘Echte ervaringen opdoen’ door middel van taken.

Parkhurst is beïnvloed is door Dewey's noties van de *ervaring*. In de eerste twee hoofdstukken van Education on the Dalton Plan werkt ze de betekenis van de ‘ervaring’ uit door deze te koppelen aan het werken met taken. Ze is minder filosofisch en wijsgerig-pedagogisch dan Dewey bij het hanteren van het begrip ervaring. Eerder kiest ze een praktische benadering.

Dewey definieert het probleem van de opvoeding als de coördinatie van individuele en sociale factoren, Parkhurst spreekt over ‘het verstand ontwikkelen’ en ‘het zich gedragen als een individu in de gemeenschap’. Dit dubbele ideaal kan alleen bereikt worden in een school die echte ervaring mogelijk maakt. ‘But this twin ideal will only be reached if school life is modified so as to include training in real experience- that experience for which a craving exists in every youthful heart.’ (EDP, 5). Met Dewey pleit Parkhurst ervoor dat leerlingen hun actuele problemen leren oplossen. Hij kan dat alleen als hem de vrijheid en verantwoordelijkheid wordt gegeven om die ervaring op te doen. ‘Experience is that and nothing more. Without it no development of character is possible, and without character no problems can be satisfactorily solved at any age’ (EDP, 5).

Volgens haar vertegenwoordigt de oude school de *culture* en de nieuwe school de *experience*. Dalton Laboratory Plan wil deze bij elkaar brengen. De verwerving van cultuur is een vorm van ervaring (EDP, 15). Het is de individuele en sociale ervaring die het plan probeert te verschaffen. De taak is in het daltonplan hiervoor het geëigende middel. Leerlingen krijgen met de taak een ‘probleem’ voorgelegd. In de taak wordt duidelijk wat hij moet doen en wat er van hem verwacht wordt. Hij heeft de vrijheid om het schoolprogramma op zijn eigen manier uit te voeren. Vrijheid en verantwoordelijkheid samen verrichten het wonder, zegt Parkhurst. Instinctief zoekt de leerling de beste manier om zijn doel te bereiken, zonodig past hij zijn werkwijze aan of werkt hij met anderen samen. De sociale ervaring die de taken vergezellen stimuleert de individuele en sociale groei: de dubbele ervaring. ‘ It embodies all he has thought and felt and lived during the time it has taken to complete. This is real experience. It is culture acquired through individual development and through collective co-operation. It is no longer school – it is life’. (EDP, 19). Dit is dus wat Parkhurst bedoelt met ervaring. Leren voor zijn eigen verantwoordelijkheid in het gezelschap van ‘fellows’ die allemaal hetzelfde avontuur najagen. Hij bouwt dezelfde soort relaties op in zijn schoolleven als die hij later zal tegenkomen.

2 Werken met taken

2.1 Inleiding

Parkhurst heeft het werken met taken, praktisch als ze was, heel concreet uitgewerkt. In dit hoofdstuk gaan we na hoe het werken met taken georganiseerd wordt, hoe taken ontworpen moeten worden en hoe de vorderingen van de leerling met een grafische methode zichtbaar worden gemaakt.

2.2 De organisatie van takenwerk

In het daltononderwijs is het niet de bedoeling (zelfs niet wenselijk volgens Parkhurst, EDP, 28) om klassen als organisatorische eenheid af te schaffen. Ook het leerplan kan in tact blijven. Daltonplan handhaaft beide. Elke leerling maakt deel uit van een klas en voor elke klas wordt een minimum en een maximum leerplan vastgesteld. Het leerplan wordt verdeeld in jobs en de leerling aanvaardt het werk als een overeenkomst. Het jaarplan voor elk vak wordt verdeeld over tien (maand)porties. De porties voor de verschillende vakken van een maand vormen samen de totale taak voor twintig dagen. Inde taak moet niet meer geëist worden dan wat de leerling gemakkelijk af kan krijgen als hij zijn tijd verstandig gebruikt. Voordat leerlingen met een volgende taak beginnen, moeten zij de taak voor alle vakken hebben afgerond. De hoeveelheid werk en de norm is dan ook voor iedere leerling hetzelfde.

Leerlingen werken aan hun vakken in 'laboratories' of vaklokalen. Voor elk vak is een vaklokaal ingericht. Het zijn plaatsen waar de leerlingen kunnen experimenteren en waar ze vrij aan hun opdrachten kunnen werken. Leerboeken en naslagwerken voor het betreffende vak liggen in de vaklokalen, dus niet verzameld in een school bibliotheek.

In de vaklokalen werken gespecialiseerde docenten. Zij hebben affiniteit met het vak en gelden als specialist op hun vakgebied. Leerlingen werken aan hun taak in 'laboratory-time', bijvoorbeeld dagelijks van negen tot twaalf uur. Zij bepalen zelf de keus voor een vaklokaal en bepalen zelf hoe lang ze hier werken. Omdat de leerling kiest voor een vak waarvoor de belangstelling op dat moment het grootst is, levert de leerling beter werk en doet hij het ook sneller, zo meent Parkhurst. Kenmerkend voor daltonplan is dat er geen uniform geldend lesrooster is. Leerlingen trekken hun eigen plan. Dit is volgens de grondlegster bevrijdend voor zowel docenten als leerlingen. Sprekend over het lesrooster zegt ze: 'Its banishment is in fact the first step towards his liberation'. (EDP, 33). Wel stelt ze voor dat leerlingen over de planning overleg hebben met de docent, die nu vakleerkracht of adviseur is geworden.

De klas wordt zo als vanzelf verdeeld in groepjes. Leerlingen die met dezelfde taak bezig zijn, werken eventueel samen en dat heeft in sociaal opzicht gunstige effecten. 'The educative value of such small groups is immense in giving an atmosphere to the laboratory in providing occasions for social adjustment and experience. (EDP, 35)

2.3 Het ontwerpen van taken

Parkhurst geeft een aantal algemene noties voor het ontwerpen van de taak. Allereerst geeft de taak een compleet overzicht van al het werk dat gedaan moet worden. Daarmee overziet de leerling wat er van hem verwacht wordt. Een taak is altijd

schriftelijk geformuleerd en zo opgesteld dat de leerling weet waar hij naar toe moet werken. 'What is needed is a plan to be used by the pupils as a guide in their attack upon the parts of their contract-job'(EDP, 48).

De meeste leerlingen weten niet uit zichzelf hoe ze moeten werken. Het doel van het plan is ze dit te leren. Dat betekent dat de docent aanvankelijk niet te veel van ze vraagt. De bedoeling is dat leerlingen de taak in z'n geheel kunnen overzien voordat ze er zelfstandig mee aan de slag gaan. 'Only the job which he feels to be within his reach will stimulate the growth of his interest and ultimately of his creative powers'.(EDP, 48)

Als er een duidelijk verschil bestaat tussen de mogelijkheden van leerlingen in een klas verdient het de voorkeur om taken op verschillende niveaus te maken. Parkhurst onderscheidt drie niveaus. Het is overigens niet uitgesloten dat leerlingen naar hogere niveaus overgeplaatst worden.

De taak wordt samengesteld als een leerplan. Niet alleen wordt aangegeven wat de leerlingen moeten doen, maar ook aanwijzingen en lijsten met goed geformuleerde vragen en nuttige wenken vormen een vast onderdeel van de taak. Dat veronderstelt dat de docent de leerlingen goed kent. Bij het ontwerpen van de taak houdt hij rekening met speciale behoeften en voorkeuren van de leerlingen.

De taak spreekt niet in gebiedende toon, maar beveelt aan, doet suggesties, bijvoorbeeld 'You find such and such references helpful'. De taak is niet voorschrijvend, maar stimuleert het eigen onderzoek van leerlingen. 'So constructed an assignment can almost be made to serve as an assistend teacher'(EDP, 49).

In de taak wordt ook vermeld wanneer overleg met de docent wenselijk is. Het is niet de bedoeling om het werk voor te doen, leerlingen moeten niet afhankelijk worden. De rol van de docent is om belangstelling te tonen, de leerling te stimuleren en te inspireren.

Het maken van taken is niet louter een zaak van de individuele docent. Van het team wordt verwacht dat men niet vanuit het eigen vak redeneert, maar op basis van gezamenlijke observaties zicht krijgt op de belangstelling en de mogelijkheden van de leerlingen en zo een reëel takenpakket samenstelt. 'Assignments thus become a problem to be shared and solved by the entire staff together (EDP, 50). Aan de hand van het hele werkschema worden relaties gelegd tussen de vakken. Een opstel schrijven voor Engels of een debat voeren bijvoorbeeld kunnen zo gekoppeld worden aan de taak van geschiedenis.

'Better results will be attained if each instruction realizes that she must fit the subject into the general scheme, making it serve the needs of the whole, and getting her fellow teachers to ally their subjects with hers (EDP, 51). Dat betekent dat de docent op de hoogte moet zijn van alle taken waaraan leerlingen uit zijn klas werken.

Samenstelling van de taak

Parkhurst werkt de taak in een negental punten uit. Ze stelt voor dat de taak steeds dezelfde elementen bevat:

1. Onderwerp
2. Opgaven
3. Schriftelijk werk
4. Geheugenwerk
5. 'Conferences' of mondelinge lessen
6. Naslagwerken

7. Equivalenten
8. Mededelingenbord
9. Samenhang

Deze elementen worden opgenomen in de complete (maand)taak, maar niet perse in de daarvan afgeleide weektaken. In het voorbeeld van een taak verder op zien we dat terug. Voor de tweede, derde en vierde week kunnen enkele of alle elementen opgenomen worden. Wel moet steeds met alle punten rekening gehouden worden: elke weektaak moet een afgeronde taak zijn. De taak start met de aanduiding van het vak, de klas en het nummer van de taak.

De taak wordt vooraf gegaan door een 'preface', een soort voorwoord waarin de taak wordt geïntroduceerd. De taak wordt vervolgens toegelicht en bevat een 'interest pocket'. Met laatstgenoemde wordt de belangstelling van de leerlingen gewekt en ontstaat de behoefte om meer over een onderwerp te weten. Tegenwoordig zouden we van 'betekenis verlenen' spreken. Een voorbeeld van Parkhurst zelf: 'Will an automobile start without an explosion of the gasoline? What makes a screw go into wood ? Why do we oil our bicycles? Why do we use pulleys ? Have you never wondered about these things ? Daily we notice things that happen all about us, but seldom do we stop to consider *how* they happen ! This month we are going to learn something about these common everyday happenings which are explained by certain fundamental laws in physics... (EDP, 61,62). Dan volgen de negen punten

Onderwerp. (topics). Onderwerp doelt op fasen of aspecten van een vak. Als het om aardrijkskunde gaat dan zou het onderwerp China, aardolie of de vredesconferentie kunnen zijn. Het onderwerp geeft globaal idee waar de taak over gaat.

Opgaven. (problems). Het kan bij opgaven om heel uiteenlopende zaken gaan, bijvoorbeeld kaarten tekenen, afmetingen schatten, routes uitstippelen, platen bestuderen. Opgaven kunnen ook voorbeelden of stellingen zijn die uitgewerkt moeten worden, vertalingen, een sjabloon of een hout- of linoleumsnede tekenen, proeven doe bij natuurkunde.

Schriftelijk werk. (written work). Onder dit kopje valt al het opgegeven schriftelijk werk. Het geeft aan de datum waarop de leerlingen het werk moeten inleveren. Het gaat om werk dat gemaakt wordt in schriften.

Geheugenwerk. (memory work). Het gaat hier om zaken die de leerling uit zijn hoofd moet leren, bijvoorbeeld poëzie, regels, tafels, werkwoorden, liedjes en versjes, stellingen, etc.

Conferenties of mondelinge lessen. (conferences or oral lessons). Hier worden de data vermeld waarop elk onderwerp besproken wordt tijdens de mondelinge les, zodat leerlingen zich onder eigen verantwoordelijkheid kunnen voorbereiden op de bespreking.

Naslagwerken (references). Onder dit kopje worden de titels en pagina's van de naslagwerken of artikelen uit tijdschriften vermeld en de aanwijzingen voor het vinden ervan.

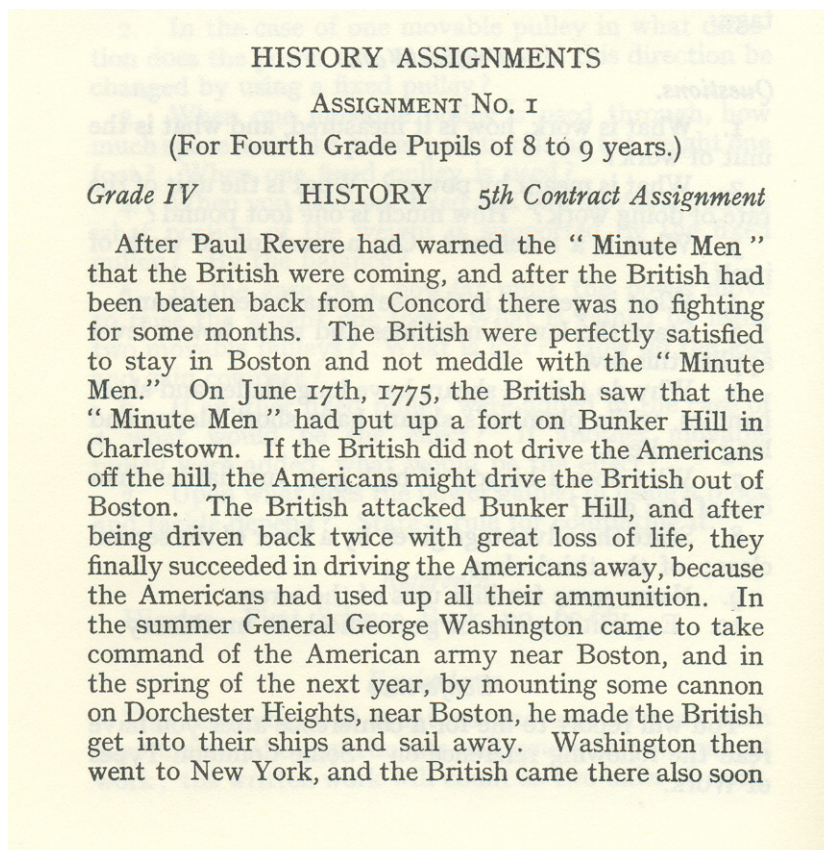
Equivalent. (equivalents). Onder dit kopje wordt aangegeven hoeveel tijd er voor een onderdeel van de taak staat. Het onderdeel grammatica staat bijvoorbeeld voor twee dagen, de vertaling voor twee dagen en de mondelinge les kan vereffend worden met een dag.

Mededelingenbord. (bulletin study). Hier leest de leerling als in het vaklokaal kaarten of afbeeldingen zijn aangebracht die bestudeerd moeten worden.

Samenhang. (departmental cuts). Opdrachten voor een bepaald vak kunnen ook gelden voor een andere, verwante opdracht, mits die opdracht voldoende is gemaakt. Een voorbeeld: Als een schriftelijke opdracht voor het vak natuurkunde in goed Engels is geschreven, kan het ook gelden als opstel voor Engels. Dit wordt dan op de taak vermeld.

Parkhurst geeft aan dat de opgaven, het schriftelijke werk en het geheugenwerk nogal verweven zijn. Zo kan de opgave soms geheugenwerk zijn en in het andere geval kan het geheugenwerk ondersteunend zijn bij een opgave. Ze benadrukt dat de taak voor leerlingen als een en hetzelfde probleem ervaren wordt.

EDP geeft ons verder weinig houvast om vast te stellen of en hoe de verschillende elementen van de taak functioneel samenhangen.

SAMPLE ASSIGNMENTS

71

after. This time the British were successful, and Washington was driven out of New York and across New Jersey, with the British in hot pursuit. When Washington crossed the Delaware River into Pennsylvania, the British gave up the chase, thinking they had frightened him away for good and all.

1st Week

This week we are going to read how Washington surprised the British when they least expected it. There will be two problems to work on.

Problems

PROBLEM 1. Suppose you are one of Washington's soldiers at the time the British were chasing him across New Jersey and into Pennsylvania. Write the story of how you crossed the Delaware River with Washington on Christmas night, and how you took Trenton.

PROBLEM 2. Again supposing you are one of Washington's men. This time you are with the American army at Valley Forge during the winter of 1776-77, when the British were snugly housed in Philadelphia, and when Washington, with his poor little army, was shivering at Valley Forge. Write a letter home to your children telling them of your life in camp.

Reference

The reference for these problems is *American Hero Stories*. Use the index to find the stories you want. One is called "A Christmas Surprise" and the other "Winter at Valley Forge."

Equivalents

Each of these problems counts as two-and-a-half units of work. Bring your compositions to me when you have finished them.

THE DALTON PLAN

Departmental Cut

This written work, when accepted by me, may be credited as five units of work in English Composition.

2nd Week

In the summer of 1776 a very important thing happened in Philadelphia. It was before the British captured the city, and it was not a battle. The Declaration of Independence was signed on July 4th. That is what we shall study about this week. I presume you know something about it already. Perhaps you can find out some more about it.

Problems

Here are some questions on the Declaration of Independence. Write the answers to them, using complete sentences in each answer.

1. Who were in the Continental Congress?
2. Where did it meet, and when?
3. What two important deeds did the Continental Congress do?
4. Who introduced the resolution for Independence?
5. What five men were on the committee?
6. Who wrote the Declaration of Independence?
7. How was the news of the Declaration of Independence told to the people?
8. What was the exact date of the Declaration of Independence?

Memory Work

Memorize the last paragraph of the Declaration, beginning: "We, therefore, the Representatives of the United States of America——"

Reference

The reference for this work is *Makers of the Nation*.

SAMPLE ASSIGNMENTS

73

Bulletin Study and Conference

Will you all examine the copy of the Declaration of Independence that is on the Bulletin Board? At the Conference on Friday, February 17th, we shall talk about the Declaration, and I shall ask you what you have noticed about this copy of the Declaration.

Equivalents

The reading counts as one unit of work; the questions as two units of work; and the memory work as two units of work.

3rd Week

This week we shall read and study about one of the martyrs of the Revolution. I wonder if you all know what a martyr is. If you do not know, see if you can find out. This martyr's name was Nathan Hale.

Problem

Your problem this week will be to read about Nathan Hale, and then to come to me and let me test you on your reading. I am giving you some questions here to guide you as you study about him.

1. Where was Nathan Hale born?
2. Where did he go to College?
3. Tell about his offering to go on the dangerous mission for Washington.
4. What was his disguise?
5. Tell about his adventures and about his capture.
6. What was done to him?
7. What were his last words?

Equivalents

The reading will count as two units of work, and the reporting on the reading as three units of work.

4th Week

There are a great many heroes of the Revolutionary War that we might read about. We have not time to read about all of them, but I am hoping that you may be interested to find out more about some of them. Here are some of the interesting ones: Ethan Allen, Benedict Arnold, Colonel Prescott, General Gares, General Herkimer, Israel Putnam, Mad Anthony Wayne, Daniel Morgan, The Swamp Will o' the Wisp, Nathaniel Greene, Lafayette, Baron von Steuben, Robert Morris, George Rogers Clark.

This week we shall learn about one more great Revolutionary hero, John Paul Jones, the "Father of the American Navy."

Problem

The problem is to read about John Paul Jones and then to come to me and give me an oral report on your reading. I shall expect you to come and tell me what you have to say without any questioning or help on my part. Plan your report out before you come to me.

I shall ask some of the children who give good reports to repeat them at the conference on February 24th.

References

The references for this work are *American Hero Stories* and *Makers of the Nation*.

Equivalentents

The reading counts as two units of work, and the report as three units of work.

Uit: Education on the Dalton Plan, pagina 70 tot en met 74

2.4 Grafische methode

Daltonplan geeft een uitgewerkte grafische methode om vorderingen bij te houden. Er wordt gebruik gemaakt van tabellen en overzichten, zgn. 'graphs'. Er worden vier soorten onderscheiden.

De 'Instructor's Laboratory Graph'. (tabel I). Deze tabel is voor de docent in het vaklokaal en wordt door hem bijgehouden. Voor elke klas is er een andere kleur graph. De graph is een matrix met de namen van alle leerlingen uit de klas. Achter

elke naam staan twintig vakjes, verdeeld over vier weken. De leerlingen geven met behulp van een lijn door de vakjes aan hoever ze gevorderd zijn met hun werk. Door deze grafische methode zien ze hoe ver ze zijn, ook in vergelijking met andere leerlingen en de docent behoudt het overzicht per leerling (door de tabellen van andere taken in de gaten te houden) en per klas.

De 'Pupils Contract Graph'. (tabel II). Op deze tabel houdt de leerling zijn vorderingen voor alle vakken van zijn taak bij voor de hele maand. De streepjes uit tabel I neemt hij over op tabel II. Hij vermeldt door een getal op welke werkdag hij aan de taak gewerkt heeft. Door te werken met deze tabel gaat de leerling bewuster om met de tijd en ontstaat een gevoel van verantwoordelijkheid om het werk af te krijgen. Net als in het echte leven worden ze baas over hun tijd en werk. Het werken met deze tabellen hebben ook een sociale waarde, aldus Parkhurst. Ze merkte dat oudere leerlingen belangstelling toonden voor jongere leerlingen. Zonder dat de docent daarom vroeg, hielpen zij bij de planning en aanpak van de taak. 'Thus group control and the sentiment of fraternity spreads through the school to the lasting benefit of all concerned. (EDP, 100).

De 'House Graph'. (tabel III). Deze tabel is te beschouwen als een klassenlijst. Hierop worden complete overzichten bijgehouden. De bedoeling is om wekelijks deze tabel in te vullen, zodat een duidelijk beeld per leerling, klas en van de hele school ontstaat.

De 'Attendance Graph'. Deze lijst wordt op sommige scholen gebruikt om de absentie en telaar komen te noteren. De leerling tekent iedere morgen voor presentie. De lijst hangt aan het mededelingenbord (...onder de klok).

Literatuur

Ploeg, P.A. van der (2007). Daltonplan: verantwoorde verbetering van onderwijs. www.daltonplan.nl

Ploeg, P.A. (2007). Daltonplan Onderwijspedagogiek. www.daltonplan.nl

Parkhurst, H. (1922). Education on the Dalton Plan, New York

Parkhurst, H. (1956). De wereld van het kind (oorspronkelijke titel: Exploring the child's world): J.M.Meulenhof, Amsterdam

Parkhurst, H. (1921) Zes artikelen in Times Educational Supplement

Imelman, J.D. & Meyer, W.A.J. (1985) De nieuwe school. Gisteren en vandaag

Bigot, L.C.T.,P.A. Diels en Ph.Kohnstamm, De toekomst van ons volksonderwijs II.

Scholen met losser klasseverband, Amsterdam 1924

Kliebard, H.(2004). The struggle for the american curriculum 1893 – 1958.

RoutledgeFalmer, New York and London

Labaree, D.F., (2005). Progressivism, Schools and Schools of Education: An American romance, Paedagogica Historica.

Lynch, A.J., (1924).Individual work and the daltonplan. , Londen